

Як змінився розмір пенсій з 1 січня 2026 року

Законом України “Про Державний бюджет України на 2026 рік” передбачено підвищення в 2026 році соціальних стандартів, зокрема, розмірів мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму.

Так, з 1 січня 2026 року мінімальну заробітну плату встановлено в розмірі **8 647 грн** (до 1 січня – 8 000 грн).

Зміна мінімальної заробітної плати є підставою для перерахунку мінімального розміру пенсії непрацюючим особам, які досягли віку 65 років та мають повний страховий стаж (30 / 35 років для жінок / чоловіків відповідно): з 1 січня 2026 року цей розмір не може бути меншим за **3 458,80 грн** – 40% мінімальної зарплати (частина друга статті 28 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”).

З урахуванням нового розміру мінімальної заробітної плати з 1 січня збільшено розмір щомісячної грошової виплати особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, зокрема тим, кому починаючи з 2014 року присвоєно звання Герой України з врученням ордена “Золота Зірка”, кавалерам орденів Богдана Хмельницького, “За мужність”, княгині Ольги, тим, кого нагороджено відзнакою Президента України “Хрест бойових заслуг”.

Відповідно до статті 7 Закону України “Про Державний бюджет України на 2026 рік” з 1 січня 2026 року зростають розміри прожиткового мінімуму.

Збільшення розміру прожиткового мінімуму, зокрема, для осіб, які втратили працездатність, з 2 361 грн до **2 595 грн** є підставою для перерахунку з 1 січня мінімального та максимального розмірів пенсійної виплати та складових пенсій, розміри яких обчислюється, виходячи з прожиткового мінімуму (підвищень, надбавок, доплат тощо).

Для непрацюючих пенсіонерів, які мають повний страховий стаж, розмір мінімальної пенсії за віком зростає на 234 грн до 2 595 грн.

А у тих непрацюючих пенсіонерів, хто має страховий стаж більш як 30 / 35 (20 / 25) років та пенсії яких більші мінімальних, перераховано доплату за понаднормовий стаж: за кожний повний рік страхового стажу понад зазначений пенсія збільшується на 1% величини 2 595 грн.

Важливо!

Особам, які працюють, розміри зазначених виплат збільшаться після звільнення.

Незалежно від факту роботи з 1 січня перераховано розміри:

- мінімальних пенсій шахтарям та сім’ям військовослужбовців у разі втрати годувальника;
- підвищень ветеранам війни (особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам бойових дій, членам сімей загиблих / померлих ветеранів війни, Захисників і Захисниць України);
- підвищень жертвам нацистських переслідувань;
- пенсій за особливі заслуги перед Україною.

Програма підтримки сім'ям з дітьми – «єЯсла»

Матері (або іншому законному представнику), яка після досягнення дитиною одного року вийшла на роботу у режимі повного робочого часу, передбачено програму підтримки «єЯсла».

Розмір виплат за допомогою «єЯсла» у 2026 році становить 8 тисяч гривень щомісяця. Для сімей, які виховують дитину з інвалідністю, така допомога становить 12 тисяч гривень.

Допомога для догляду за дитиною “єЯсла” призначається з місяця, наступного після досягнення дитиною одnorічного віку, до досягнення дитиною трирічного віку. Така виплата призначається за зверненням матері або іншого законного представника (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників).

Важливо!

У разі якщо на 1 січня 2026 року дитині не виповнилося три роки, мати або інший законний представник дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників), які фактично здійснювали догляд за дитиною до досягнення нею одnorічного віку та приступили до роботи у режимі повного робочого часу, має право з цієї дати отримувати допомогу для догляду за дитиною “єЯсла” *(абзац 4 пункту 1⁴ Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 05 листопада 2025 року № 4681-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю»).*

Пенсійний фонд України приймає заяви на призначення нових видів допомоги сім'ям з дітьми

З 1 січня 2026 року запроваджено нові виплати сім'ям з дітьми для догляду за дитиною:

- до досягнення дитиною однорічного віку;
- від одного до трьох років – “єЯсла”.

Законом, який запроваджує такі виплати, передбачено право батьків на їх отримання і у разі, якщо діти народилися до 1 січня 2026 року, але на цю дату не досягли:

- однорічного віку (для допомоги на догляд за дитиною до досягнення нею одного року);
- трьох років (для догляду за дитиною “єЯсла”).

Такі виплати призначаються за зверненням матері або іншого законного представника з відповідною заявою, зокрема поданою через сервісний центр Пенсійного фонду України.

Водночас, порядок, умови виплати допомоги буде визначено Кабінетом Міністрів України.

Змінився порядок проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій

18.11.2025 набув чинності новий «Порядок організації та проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій», який затверджено наказом МОЗ України від 08.09.2025 № 1393 (далі – Порядок).

Порядок передбачає впровадження стандартів із безпеки та гігієни праці узгоджених із міжнародними нормами. Документ оновлює порядок проведення попередніх, періодичних та позачергових оглядів, встановлює перелік шкідливих факторів і робіт, визначає права та обов'язки роботодавців і працівників, а також запроваджує оновлені форми облікової документації.

Оновленим Порядком, визначено поняття – працівники певних категорій, до яких належать:

1) працівники, зайняті на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці (шум, вібрація, забруднене повітря робочої зони промисловими аерозолями та забруднені робочі поверхні шкідливими хімічними речовинами, іонізуюче та неіонізуюче випромінювання та інші), в тому числі і працівники, які підпадають під вплив канцерогенів, мутагенів та/або біологічних агентів;

2) працівники, які зайняті на роботах, де є потреба в професійному доборі;

3) працівники віком до 21 року;

4) працівники, які мають змінний режим роботи із залученням до роботи у нічний час.

Порядок поширюється на всіх юридичних осіб (включаючи їх структурні та відокремлені підрозділи, які не є юридичними особами) та фізичних осіб, які використовують найману працю.

Працівники певних категорій за рахунок роботодавця проходять попередній (під час прийняття на роботу), періодичні (протягом трудової діяльності) та позачергові медичні огляди.

Основні вимоги організації проведення обов'язкових медичних оглядів

Роботодавець для забезпечення проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій укладає договір з надавачем послуг з проведення медичних оглядів, в якому утворена та функціонує комісія з проведення обов'язкових медичних оглядів (далі – Комісія). Роботодавець за участі служби охорони праці призначає відповідальних осіб за організацію медичних оглядів і здійснює контроль за проведенням медичних оглядів у строки, узгоджені з Комісією.

Для організації медичних оглядів на наступний рік роботодавець до 01 грудня поточного року складає та в місячний строк погоджує з лікарем з гігієни праці територіального органу Держпраці перелік категорій працівників, які підлягають обов'язковим медичним оглядам (далі – Перелік) за формою відповідно до додатка 1 Порядку.

Про віднесення професії (посади) до Переліку роботодавець інформує працівника у паперовій чи електронній формі, на адресу електронної пошти чи

засобами інформаційно-комунікаційних систем, особисто чи на поштову адресу при прийнятті на роботу та/або не пізніше 10 робочих днів з дня погодження Переліку лікарем з гігієни праці територіального органу Держпраці.

При визначенні категорій працівників, які підлягають обов'язковому медичному огляду використовуються результати моніторингу умов праці за поточний рік та лабораторних досліджень умов праці та враховуються матеріали чинної на час складання Переліку атестації робочих місць за умовами праці.

Роботодавець протягом місяця з дати складення Переліку на його підставі складає та в місячний строк погоджує з первинною профспілковою організацією підприємства, установи, організації або представником трудового колективу, якщо профспілка не створювалася, з лікарем з гігієни праці територіального органу Держпраці поіменний список працівників, які підлягають проходженню періодичного медичного огляду (далі – Список працівників), за формою визначеною додатком 2 Порядку, та затверджує графік проходження обов'язкових медичних оглядів з надавачем послуг з проведення оглядів.

Списки працівників складаються протягом місяця з дати складання Переліку у чотирьох примірниках:

перший – для роботодавця;

другий – для надавача послуг з проведення медичних оглядів, з яким укладено договір;

третій – для територіального органу Пенсійного фонду України;

четвертий – для первинної профспілкової організації підприємства, установи та організації або представника трудового колективу (за запитом).

Працівники віком до 21 року незалежно від умов праці проходять медичні огляди щороку до досягнення ними 21-річного віку.

Працівники зі стажем роботи 10 і більше років (з урахуванням попереднього місця роботи) в умовах дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів, важкості та напруженості трудового процесу підлягають проходженню періодичного медичного огляду щороку та диспансерному спостереженню лікарем-профпатологом в групі динамічного спостереження Д-1 за місцем проведення медичних оглядів.

При переведенні з оптимальних та допустимих умов праці в шкідливі, працівник підлягає попередньому медичному огляду.

Працівника, який за станом здоров'я після проходження періодичного медичного огляду відповідно до медичного висновку Комісії потребує надання легшої роботи, роботодавець переводить за згодою працівника на таку роботу на термін (строк), зазначений у медичному висновку Комісії.

Роботодавець відсторонює від роботи працівників, які не пройшли медичні огляди в установлений строк без поважних причин. Роботодавець не допускає до роботи працівників, яким за медичним висновком така робота протипоказана за станом здоров'я і пропонує роботу, яку вони можуть виконувати.

За результатами періодичних медичних оглядів працівнику разом з Карткою працівника видають довідку за формою № 025–9/о.

За результатами проведених медичних оглядів (протягом місяця після його закінчення) Комісією оформлюється заключний акт за результатами періодичного медичного огляду працівників за формою визначеною **додатком 8** Порядку (далі – Заключний акт).

До Заключного акта додаються списки працівників, яким рекомендовано проведення оздоровчих заходів, переведення на іншу роботу, які мають підозру на професійне захворювання, інформація щодо повноти охоплення категорій працівників, які підлягали медичним оглядам.

Заключний акт складається у шести примірниках:

перший примірник залишається у надавача послуг з проведення медичних оглядів, що проводить медичний огляд;

другий – надають роботодавцю;

третій – надають профспілковій організації за місцем роботи працівника;

четвертий – надають територіальному органу Держпраці;

п'ятий – надають центрам контролю та профілактики хвороб відповідної адміністративно-територіальної одиниці (знеособлений);

шостий – надають територіальному органу Пенсійного фонду України.

ВАЖЛИВО!

Роботодавець повинен надавати до Головного управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області списки працівників, які підлягають проходженню періодичних медичних оглядів, а також заключний акт за результатами проведення періодичного медичного огляду працівників.

Одночасно звертаємо увагу, що втратив чинність наказ МОЗ від 21.05.2007 № 246 «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій».

З 1 січня 2026 року змінився мінімальний та максимальний розмір щомісячної страхової виплати

Згідно зі статтею 36 Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” сума щомісячної страхової виплати встановлюється відповідно до ступеня втрати працездатності (у відсотках) та виходячи із середньомісячної заробітної плати, яку людина отримувала до ушкодження здоров’я.

Для потерпілих, яким починаючи з 1 січня 2026 року експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи вперше буде встановлено стійку втрату професійної працездатності:

- **мінімальний розмір** щомісячної страхової виплати в перерахунку на 100 відсотків втрати професійної працездатності не може бути меншим за мінімальну заробітну плату – **8 647 грн**;
- **максимальний розмір** щомісячної страхової виплати не може перевищувати чотири мінімальні заробітні плати – **34 588** (8 647 грн x 4).

Зверніть увагу!

Відповідно до законодавства щомісячні страхові виплати здійснюються в поточному місяці за попередній.

Допомога при народженні дитини з 1 січня 2026 року

З 1 січня в Україні допомога при народженні дитини виплачується одноразово у розмірі 50 тисяч гривень у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Право на таку допомогу має один із батьків дитини або опікун, з яким дитина постійно проживає.

Допомога призначається на підставі заяви, до якої додаються:

- копія свідоцтва про народження дитини – у разі подання заяви одним із батьків дитини, який постійно проживає з дитиною;
- копія рішення про встановлення опіки – у разі подання заяви опікуном дитини.

Допомога при народженні дитини призначається за умови пред'явлення паспорта громадянина України або іншого документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

Важливо!

Зазначений перелік документів є вичерпним.

У разі народження, встановлення опіки над двома і більше дітьми допомога надається на кожну дитину.

Допомога при народженні дитини призначається за умови, що заява про її призначення надана не пізніше ніж через дванадцять місяців з дня народження дитини.

Зверніть увагу!

Державна допомога при народженні дитини, призначена до 1 січня 2026 року, виплачується у порядку та розмірі, встановлених на дату призначення, до повного завершення її виплати (абзац 2 пункту 1⁴ Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 05 листопада 2025 року № 4681-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю»).

Допомога по догляду за дитиною до одного року

З 1 січня 2026 року запроваджено новий вид підтримки сім'ям з дітьми – допомога для догляду за дитиною до досягнення нею **однорічного віку**.

Право на таку допомогу надається матері або іншому законному представнику дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників), який фактично здійснює догляд за дитиною до досягнення нею однорічного віку.

Допомога призначається за зверненням з наступного дня після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами до досягнення дитиною однорічного віку.

Допомога для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку у 2026 році надається у розмірі 7 тисяч гривень із розрахунку на місяць, а в разі призначення такої допомоги для догляду за дитиною з інвалідністю – у розмірі 10,5 тисяч гривень.

Важливо!

У разі якщо на 1 січня 2026 року дитині не виповнилося одного року, мати або інший законний представник дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників), які фактично здійснюють догляд за дитиною до досягнення нею однорічного віку, має право з цієї дати отримувати щомісячну державну допомогу для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку (*абзац 3 пункту 1⁴ Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 05 листопада 2025 року № 4681-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю»*).